

مقایسه ویژگی های شخصیتی و هوش هیجانی دانش آموزان دختر براساس گروه های خونی

مریم السادات کاظمی، فرشته غیاثوند*

چکیده

هدف: ویژگی های شخصیت، الگوهای معینی از رفتار و شیوه های تفکر است که نحوه سازگاری شخصیتی را با محیط تعیین می کنند. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش یکی از عوامل زیست شناختی (گروه خونی) در ویژگی های شخصیتی، هوش هیجانی و انگیزش تحصیلی انجام شد، تا شاید در جهت تعیین عوامل و ریشه های رفتار انسان مؤثر واقع گردد.

روش: پژوهش حاضر با هدف مقایسه ویژگی های شخصیتی و هوش هیجانی دانش آموزان دختر براساس گروه های خونی انجام شد. روش پژوهش علی-مقایسه ای بود. بدین منظور از بین تمامی دانش آموزان دختر ۱۸-۱۵ سال شهرستان طارم سفلی (۱۵۰ دانش آموز)، ۶۸ دانش آموز با روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب و پس از تعیین گروه های خونی در چهار گروه خونی قرار گرفتند، و پرسشنامه هوش هیجانی اسپیریاشرینگ، و پرسشنامه شخصیتی هگزاکو در مورد هر یک از آن ها اجرا شد. در پایان داده های جمع آوری شده با استفاده از آزمون تحلیل واریانس یکراهه بوسیله نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: یافته های موجود در متغیر هوش هیجانی با گروه های خونی A، B، AB و O با توجه به $F(1/725) = F$ $(P=0/171)$ به دست آمده نشان داد، بین هوش هیجانی دختر با گروه های خونی مختلف، تفاوت معناداری وجود ندارد.

نتیجه گیری: یافته های به دست آمده از تحلیل داده ها نشان داد بین ویژگی های شخصیتی و هوش هیجانی، دانش آموزان دختر براساس گروه های خونی A، B، AB و O تفاوت معناداری وجود ندارد.

واژگان کلیدی: ویژگی های شخصیتی- هوش هیجانی- گروه های خونی- دانش آموزان دختر.

^۱ کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، قزوین، ایران

^۲ استادیار بیماری های عفونی، گروه بیماری های عفونی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران (نویسنده مسئول) spss.computer2010@gmail.com

مقدمه

نخستین ویژگی تأثیر گذار در منابع انسانی، عامل زیست شناختی است و عوامل ژنتیکی^۱ از مهم ترین عوامل زیست شناختی به شمار می رود^۱ - (اتکینسون، اتکینسون، اسمیت، بم و هوکسما، ترجمه براهنی و دیگران، ۱۳۸۶). شواهد روز افزون امروز نشان می دهد که ممکن است تفاوت های آدیامان از لحاظ خلق و خو، ویژگی های شخصیت و حتی سطح فعالیت و موفقیت نیز فطری باشد. چنانکه با مشاهده برخی خصوصیات در نوزادان میتوان به آسانی دریافت که برخی نوزادان فعال تر بوده و مایل به پذیرش اشیاء و افراد جدید هستند، در حالی که نوزادان دیگر ممکن است اغلب ساکت بوده و در انجام فعالیت ها تمرکز زیادی نشان دهند. ۲- (شیرازی، ۱۳۸۲).

عوامل ژنتیکی بر پایه ژن ها آستوار است، بیشتر خصیصه های آدمی را چندین ژن با هم رقم می زنند. ویژگی هایی از قبیل هوش، قد، گروه خونی و... (اتکینسون و همکاران، ترجمه براهنی و همکاران، ۱۳۸۶). "گروه های خونی"^۳ از مهم ترین صفاتی هستند که جوامع نقاط مختلف دنیا براساس آن تفاوت دارند؛ و از این نظر اهمیت دارند که طبیعتی ارثی دارند و تصور می شود که شناخت این گروه ها به شناخت بسیاری از صفات دیگر از جمله "ویژگی های شخصیتی" کمک خواهد کرد^۳ - (رضانی، آزمون، و اسدالهی، ۱۳۹۱).

ویژگی های شخصیت، الگوهای معینی از رفتار و شیوه های تفکر است که نحوه سازگاری شخصی را با محیط تعیین می کنند^۴ - (مومستگ، دنولت، کولارس، گویز، ورمتن و هاینن، ۲۰۱۱). امروزه بسیاری از پژوهشگران بر این عقیده اند که مدل ۵ عاملی شخصیت، می تواند دانش ما را درباره شخصیت افزایش دهد. چنان که میتوان هر یک از ۵ عامل اصلی، روان رنجورخویی (N)، برون گرایی (E)، گشودگی (O)، موافق بودن (A) و با وجدان بودن (C) را به عنوان مجموعه ای از صفات سازش یافته ای دانست که می توانند هم به فرد و هم به گروه جهت رسیدن به نیازهای اساسی کمک نمایند^۵ - (کورتکو و هاننا، ۲۰۰۴). بر این پایه، کاستا و مک کری (۱۹۸۵) با بهره گیری از تحلیل عاملی دریافتند که می توان بین تفاوت های فردی در ویژگی های شخصیتی، پنج بعد مهم را منظور کرد. روان رنجورخویی (N) به گرایش فرد برای تجربه اضطراب، تنش، ترحم جویی، کینه توزی، تکانشوری، افسردگی و عزت نفس پایین اشاره می کند، در حالیکه برون گرایی (E) بیانگر تمایل فرد برای پذیرش (O) گویای تمایل فرد برای کنجکاوی، عشق به هنر، انعطاف پذیری و خردورزی است و سازگاری (A) به گرایش فرد برای بخشندگی، مهربانی، سخاوت، همدلی، نوع دوستی و اعتمادورزی گفته می شود. سرانجام اینکه وظیفه شناسی (C) به خواست فرد برای منظم بودن، کارآمد بودن، قابل اعتماد بودن، نظم بخشی، پیشرفت مداری، منطقی بودن و آرام بودن اشاره می کند^۶ - (شکری، کریور و دانشور پور، ۱۳۸۶). از نظر^۷ - فرزانه پی (۲۰۰۶)، با استفاده از پنج عامل اساسی شخصیت میتوان تمام تفاوت های شخصیتی را توضیح داد. در مقالاتی بیان شده است که افراد با گروه خونی O، رقابت جو هستند. افراد با گروه خونی A، سمج اما قابل اعتماد و منظم هستند و امور ناگهانی را دوست ندارند. افراد با گروه خونی B با دل و جرأت و بسیار فعال، امانتدار و سخت کوش هستند و افراد با گروه خونی AB طراحان راهبردی، سیاست مداران و وکیلان خوبی می شوند^۸ - (نومی و بشر، ۱۹۸۸). تهرانی^۹ - (نقل از زیرک مرادلو، ۱۳۹۱) در تحقیقی افراد دارای گروه خونی AB⁺ تکانشی تر و افراد با گروه های خونی O⁺ و A⁺

1 genetic

2 genes

3 Blood groups

4 Neuroticism

5 Extraversion

6 Openness Experience

7 Agreeableness

8 Conscientiousness

نسبت به افراد با گروه خونی B^+ و AB^+ ، بیشتر معاشرتی اند و افراد با گروه خونی B^+ ، بیشتر افرادی بی ثبات (دمدمی) و افراد با گروه خونی O^+ تلقین پذیرترند. اما ۱۰ - کرامر و ایمایک (۲۰۰۲) معتقدند که هیچ شواهدی مبنی بر ارتباط تیپ شخصیتی A (رقابت جو) با گروه های خونی یافت نشد، اما نمرات روان رنجور خوبی بالایی در بین افراد با گروه خونی B مشاهده شد.

نتایج برخی پژوهش ها داخلی و خارجی همچون پژوهش ۱۱- تسلیم بخش (۱۳۹۲) نشان داد که بین گروه های خونی A و O از نظر ویژگی شخصیتی باز بودن تفاوت معنی داری وجود دارد. همچنین در دو مؤلفه از سلامت روانی یعنی نشانه های جسمانی و نارسا کنش وری اجتماعی بین گروه های خونی و جنسیت تعامل معنی داری وجود دارد. ۱۲- دیزانی مکتبی، هادوی و صداقتی (۱۳۹۴) در تحقیقی به این نتیجه دست یافتند که بین ویژگی شخصیتی برونگرایی و سطوح موفقیت شناگران ارتباط معناداری وجود دارد؛ و ویژگی شخصیتی برونگرایی پیش بین مناسبی برای سطوح موفقیت شناگران است. اما بین ویژگی شخصیتی روان رنجوری با سطوح موفقیت شناگران ارتباط معناداری وجود ندارد. همچنین با وجود تفاوت معنادار بین نوع گروه خونی شناگران و فراوانی بالای گروه خونی A در میان شناگران موفق که نشان از میزان موفقیت و علاقه این نوع گروه خونی به رشته شنا دارد، ارتباط معنادار بین انواع گروه خونی و سطوح موفقیت شناگران وجود ندارد. یآوری (۲۰۰۴) طی پژوهشی به این نتیجه دست یافت که بین خصوصیات شخصیتی برونگرایی با گروه خونی AB و گرایش های روان رنجور- خوبی با گروه خونی B رابطه وجود دارد (نقل از زیرک مرادلو، ۱۳۹۱). مطالعه ۱۳- باراکات (۲۰۰۷) در مورد گروه های خونی و ارتباط آن با ویژگی های شخصی عاطفی خاص، نشان داد بین میزان افسردگی ذهنی به درون گرایی، احساسات (هیجان) و بدبینی در دانشجویان با گروه خونی B تفاوت معناداری وجود دارد. دانشجویان دارای گروه خونی A از ویژگی های خوش بینی و برون گرایی برخوردار بوده و دانشجویان با گروه خونی AB دارای ویژگی های شخصیتی با ثباتی هستند. ۱۴- رایزر و همکاران (۲۰۰۵) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که ارتباط معناداری بین گروه خونی و خصوصیات شخصیتی وجود ندارد.

از عوامل مهم در تعیین موفقیت فرد در زندگی هوش هیجانی است. چرا که بنا به تعریف بار-ان هوش هیجانی دسته ای از مهارت ها، استعدادها و توانایی های غیر شناختی را شامل می شود که توانایی موفقیت فرد را در مقابله با فشارها و اقتضائات محیطی افزایش می دهد (۱۵- گلمن، ترجمه خانقانی، ۱۳۹۴).

بار-ان معتقد است که تفکر هیجانی قسمتی از تفکر منطقی و هوش کلی است و هوش دارای ابعاد شناختی و هیجانی است. بعد هیجانی هوش دو جزء کلی مهارت های درون فردی و برون فردی را شامل می شود. هوش درون فردی هوشی است که به فرد کمک می کند تا به افکار و احساسات خود معنا ببخشد. هوش میان فردی کمک می کند تا روابط خود با دیگران، همدلی با آنها، برانگیختن بین آن ها و فهم ارتباط بین آن ها را تنظیم کند. بنابراین هوش هیجانی از مجموعه ای مهارت ها، توانایی ها و تسهیل کننده های گوناگونی ساخته شده است که بیشتر آنها را می توان از طریق یادگیری در دیگران ایجاد کرد یا پرورش داد (۱۶- (کیمیایی، رفتار و سلطانی فر، ۱۳۹۰). به نظر گلمن (۱۹۹۵) هوش هیجانی توانایی اداره مطلوب خلق و خو و وضع روانی و کنترل تکانش هاست. عاملی است که به هنگام شکست ناشی از دست نیافتن به هدف، در شخص ایجاد انگیزه و امید می کند. گلمن ضمن مهم شمردن هوش شناختی و هیجانی بیان می کند که هوش بهر (IQ) در بهترین حالت خود، تنها عامل ۲۰٪ موفقیت های زندگی است و ۸۰ درصد موفقیت ها به عوامل دیگر وابسته است و سرنوشت افراد در بسیاری از موارد در گرو مهارت هایی است که هوش هیجانی را تشکیل می دهند (۱۷- کریم زاده، اخوان تفتی، کیامنش و اکبرزاده، ۱۳۸۸).

صاحب‌نظران و پژوهشگران که به بررسی مطالعه علمی هوش هیجانی می پردازند معتقدند که هوش هیجانی می تواند کاربردها و تأثیرات مهمی بر فعالیت های گوناگون آدمی نظیر رهبری و هدایت دیگران، رشد حرفه ای، سلامت روان، و... داشته باشد^{۱۸} - (سیاروچی، چان و کپوتی، ۲۰۰۴). مطالعات متعدد در کشورهای مختلف نشان دهنده آن است که هوش هیجانی تصویری جامع از توانایی شخص برای دستیابی به موقعیت می دهد^{۱۹} - (مهانیان خامنه، برجعلی و سلیمی زاده، ۱۳۸۵). ۲۰- آتوم (۲۰۱۴) در پژوهشی رابطه گروه های خونی با هوش را در نمونه ای از دانشجویان اردن مورد بررسی قرار داد. نتایج نشان داد که بالاترین میانگین در آزمون هوش متعلق به گروه خونی AB و B است. با توجه به مطالب فوق و با توجه به بررسی مجدد ماهیت آسیب شناسی های روانی در مقطع کنونی^{۲۱} - (پروین و جان، ترجمه جوادی و کدیور، ۱۳۹۱) و نیز تجدید علاقه در دهه اخیر و گرایش محققان اخیر به بررسی نقش مسائل زیست شناختی در خصوصیات مسائل روان شناختی، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش یکی از عوامل زیست شناختی (گروه خونی) در ویژگی های شخصیتی، هوش هیجانی و انگیزش تحصیلی انجام شد، تا شاید در جهت تعیین عوامل و ریشه های رفتار انسان مؤثر واقع گردد.

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی از نوع علی مقایسه ای بود. بدین منظور از میان تمامی دانش آموزان دختر ۱۵ تا ۱۸ سال شهرستان طارم سفلی (۱۵۰ دانش آموز) که در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ در مدارس این شهرستان مشغول به تحصیل بودند؛ ۶۸ دانش آموز با روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب و پس از تعیین گروه های خونی در چهار گروه جایگزین و مورد مقایسه گرفتند. به این صورت که پس از اخذ مجوز اجرای تحقیق از اداره آموزش و پرورش منطقه، از بین تمامی مدارس دوره متوسطه دوم شهرستان طارم سفلی بصورت تصادفی ۲ مدرسه به عنوان نمونه انتخاب شد. سپس از هر مدرسه ۳-۴ کلاس و از هر کلاس ۹-۱۰ دانش آموز به عنوان نمونه انتخاب شدند پس از انتخاب دانش آموزان و توضیحات لازم در زمینه اهداف پژوهش، با رضایت کتبی، آنها با استفاده از تجهیزات لازم (لان ست، لام و آنتی کر^A، B و D، آگلوتینه^۲ و رعایت نکات بهداشتی از هر یک از دانش آموزان خون گرفته شد و گروه خونی آن ها مشخص شد. پس از مشخص شدن گروه های خونی آزمودنی ها در ۴ گروه (براساس گروه خونی) قرار گرفتند و پرسشنامه های مورد نظر در مورد هر یک از آن ها اجرا شد.

به منظور مقایسه ویژگی های شخصیتی و هوش هیجانی دانش آموزان دختر براساس گروه های خونی، از پرسشنامه های شخصیتی -هگزاکو^۳، و پرسشنامه هوش هیجانی اسپیریاشرینگ^۴ (۱۹۹۹) استفاده شد.

پرسشنامه شخصیتی هگزاکو: یک پرسشنامه خودگزارشی که توسط اشتن و لی (۲۰۰۹) تهیه شده است. فرم کوتاه این پرسشنامه شامل ۶۰ عبارت و ۶ عامل (صداقت- فروتنی، تهییج پذیری، برونگرایی، سازگاری وظیفه شناسی و گشودگی به تجربه) و هر عامل نیز شامل ۴ زیر عامل می باشد. به این صورت که عامل های صداقت-فروتنی (صداقت^۵ انصاف^۶،

¹ lancet

² Anticor

³ Aqqlutination

⁴ HEXACO Personality Inventory (HEXACO)

⁵ sincerity

⁶ fairness

پرهیز از حرص^۱ و فروتنی^۲، تهییج پذیری (احساساتی بودن^۳، ترسویی^۴ و وابستگی^۵ اضطراب^۶)، برونگرایی (حرمت خود اجتماعی^۷، جسارت اجتماعی^۸، مردم آمیزی^۹ و سرزندگی^{۱۰})، همسازی (گذشت^{۱۱}، ملاحظت^{۱۲}، انعطاف پذیری^{۱۳} و بردباری^{۱۴})، وظیفه شناسی (سازمان یافتگی^{۱۵}، پشتکار^{۱۶}، کمال گرایی^{۱۷} و احتیاط^{۱۸}) و تجربه پذیری (تقدیر از زیبایی^{۱۹}، جستجوگری^{۲۰}، اخلاقیات^{۲۱} و غیر عرفی بودن^{۲۲}) پاسخگویی به سؤال ها به صورت گزینه ای و در یک مقیاس ۵ درجه لیکرت (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) تنظیم شده است. همسانی درونی عامل ها با روش آلفای کرونباخ در نمونه ای از دانشجویان از ۰/۷۷ تا ۰/۸۰ گزارش شده است (۲۲- (اشتن و لی، ۲۰۰۹). در ایران ۲۳- پالاهنگ و همکاران (۱۳۸۸) ساختار عاملی نسخه بلند این پرسشنامه را تأیید کردند. ۲۴- آقابابائی (۱۳۹۱) ساختار شش عاملی نسخه فارسی هگزاکو-۶۰ را تأیید کرد. همسانی درونی عامل های این پرسشنامه از ۰/۶۰ تا ۰/۷۵ به دست آمده است (آقابابائی، ۱۳۹۱). روایی همگرایی نسخه فارسی هگزاکو-۶۰ نیز با پنج عامل بزرگ شخصیت تأیید شده است (۲۵- (آقابابائی، ۲۰۱۲).

پرسشنامه هوش هیجانی: این پرسشنامه توسط اسپیریاشرینگ (۱۹۹۹) تهیه شده است. دارای ۳۳ عبارت و ۵ مؤلفه خود انگیزی، خودآگاهی، خودکنترلی، هشیاری اجتماعی و مهارت های اجتماعی است. پاسخگویی به سؤال ها به صورت گزینه ای بصورت ۵ درجه ای و بر اساس مقیاس لیکرت (هیچوقت = ۵ تا همیشه = ۱) تنظیم شده است. سؤال های ۱، ۱۸، ۲۲، ۲۸، ۳۱ و ۳۳ به صورت معکوس نمره گذاری می شوند. همسانی درونی آزمون در نمونه ایرانی به روش آلفا کرونباخ ۰/۸۵. و روایی سازی این آزمون نیز مناسب گزارش شده است (ایدبور، ۱۳۸۷) در مطالعه ۲۶- سلگی (۱۳۸۷) نیز به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ و روایی سازه این آزمون نیز مناسب گزارش شده است. در پژوهش ۲۷- صفاری نیا و سلگی و توکلی (۱۳۹۰) ضریب آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۸۴ و برای مؤلفه ها بین ۰/۷۹ تا ۰/۸۶ به دست آمده است.

در پایان داده های جمع آوری شده با استفاده از روش های آمار توصیفی و آزمون تحلیل واریانس یکراهه بوسیله نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

1	greed avoidance	
2	modesty	
3	sentimentality	
4	fearfulness	
5	dependence	
6	anxiety	
7	social self-esteem	
8	social boldness	
9	sociability	
1	liveliness	0
1	forgiveness	1
1	gentleness	2
1	flexibility	3
1	patience	4
1	organization	5
1	diligence	6
1	perfectionism	7
1	prudence	8
1	aesthetic appreciation	9
2	inquisitiveness	0
2	creativity	1
2	unconventionality	2

یافته ها

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد ویژگی های شخصیتی، هوش هیجانی و انگیزش تحصیلی در گروه های خونی A، B، AB، و O دانش آموزان دختر

متغیر	شاخص آماری	گروه های خونی			
		O	AB	B	A
ویژگی شخصیتی					
گشودگی به تجربه	میانگین	۳۱/۰۶	۳۱/۵۷	۳۱/۵۳	۳۲/۳۹
تجربه	انحراف معیار	۴/۵۶	۳/۹۹	۴/۵۷	۴/۷۷
وظیفه شناسی	میانگین	۳۳/۴۳	۳۵	۳۲/۴۶	۳۲/۳۹
	انحراف معیار	۴/۹۲	۵/۱۳	۴/۰۳	۵/۱۳
سازگاری	میانگین	۲۹/۸۷	۳۲/۲۸	۳۱/۶۹	۳۳/۰۷
	انحراف معیار	۳/۷۲	۴/۲۴	۵/۶۱	۴/۵۴
برونگرایی	میانگین	۳۱/۶۲	۳۲/۱۴	۳۰/۶۹	۳۲/۳۲
	انحراف معیار	۴/۴۸	۴/۸۷	۲/۸۶	۴/۴
هیجان پذیری	میانگین	۳۲/۵	۳۵/۴۲	۳۲/۴۶	۳۲/۲۸
	انحراف معیار	۳/۷	۳/۷۳	۴/۰۵	۴/۸۶
صداقت	میانگین	۳۱/۳۱	۳۳/۴۲	۳۱/۲۳	۲۹/۹۶
	انحراف معیار	۵/۲۸	۵/۳۴	۶/۹۸	۳/۴۲
هوش هیجانی	میانگین	۱۱۲/۵۶	۱۰۹	۱۰۳/۶۱	۱۰۳/۳۹
	انحراف معیار	۱۶/۲۴	۱۲/۰۲	۱۰/۷۶	۱۴/۲۳

یافته های جدول ۱، نتایج میانگین گروه های خونی نشان می دهد. از یافته های جدول میتوان دریافت که میانگین هوش هیجانی در گروه خونی O، ویژگی شخصیتی گشودگی به تجربه در گروه خونی A، وظیفه شناسی در گروه خونی AB، سازگاری در گروه خونی A، برونگرایی در گروه خونی A، هیجان پذیری در گروه خونی AB و صداقت در گروه خونی AB از بقیه گروه های خونی بیشتر است.

پیش از تحلیل داده های پژوهش مفروضه های تحلیل واریانس چند متغیری بررسی شد. به منظور بررسی یکسانی واریانس ها و نرمال بودن توزیع از آزمون لوین استفاده شد که یافته ها در جدول ۲ ارائه می شود.

جدول ۲. آزمون لوین به منظور بررسی (یکسانی واریانس ها)

مقیاس	df1	df2	F	sig
ویژگی های شخصیتی				
گشودگی به تجربه	۳	۶۰	۰/۲۹۶	۰/۸۲۸
وظیفه شناسی	۳	۶۰	۰/۲۱۲	۰/۸۸۸
سازگاری	۳	۶۰	۰/۸۴۸	۰/۴۳۷

۰/۳۳۲	۱/۱۶۲	۶۰	۳	برونگرایی
۰/۸۱۸	۰/۳۱۰	۶۰	۳	هیجان پذیری
۰/۲۰۷	۱/۵۶۶	۶۰	۳	صداقت
۰/۵۷۰	۰/۶۷۷	۶۰	۳	هوش هیجانی

نتایج جدول ۲ نشان می دهد واریانس های خطا برای هوش هیجانی، گشودگی به تجربه، وظیفه شناسی، سازگاری، برونگرایی، هیجان پذیری و صداقت در گروه های خونی یکسان است بدین معنا که مفروضه واریانس های مشابه در گروه های خونی رعایت شده است ($P > 0/05$).

جدول ۳. یافته های مربوط به آزمون تحلیل واریانس یکراهه مربوط به متغیرهای

ویژگی های شخصیتی و هوش هیجانی

متغیر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
ویژگی های شخصیتی					
گشودگی به تجربه	۱۹/۷۹۸	۳	۶/۵۹۹	۰/۳۱۱	۰/۸۱۸
وظیفه شناسی	۴۵/۰۱۳	۳	۱۵/۰۰۴	۰/۶۳	۰/۵۹۸
سازگاری	۱۰۵/۶۳۳	۳	۳۵/۲۱۱	۰/۴۰۳	۰/۷۵۱
برونگرایی	۲۴/۸۷۶	۳	۸/۲۹۲	۰/۴۶۶	۰/۷۰۷
هیجان پذیری	۵۸/۲۷۸	۳	۱۹/۴۲۶	۱/۰۳۵	۰/۳۸۴
صداقت	۷۳/۳۲۶	۳	۲۴/۴۴۲	۰/۹۸۱	۰/۴۰۸
هوش هیجانی	۱۰۰۸/۷۴۵	۳	۳۳۶/۲۴۸	۱/۷۲۵	۰/۱۷۱

نتایج جدول ۳ در متغیر ویژگی شخصیتی، مؤلفه های گشودگی به تجربه با توجه به $F(3, 59) = 0/311, P = 0/818$ ، وظیفه شناسی $F(3, 59) = 0/63, P = 0/598$ ، سازگاری $F(3, 63) = 0/403, P = 0/751$ ، برونگرایی $F(3, 66) = 0/466, P = 0/707$ ، هیجان پذیری $F(3, 35) = 1/035, P = 0/384$ ، صداقت $F(3, 81) = 0/981, P = 0/408$ ، با گروه های خونی A، B، AB و O نشان داد، بین ویژگی شخصیتی دانش آموزان دختر با گروه های خونی مختلف، تفاوت معناداری وجود ندارد.

همچنین با توجه به یافته های جدول در متغیر هوش هیجانی با گروه های خونی A، B، AB و O با توجه به $F(3, 72) = 1/725, P = 0/171$ ، به دست آمده نشان داد، بین هوش هیجانی دختر با گروه های خونی مختلف، تفاوت معناداری وجود ندارد.

نتیجه گیری

مطالعه حاضر با هدف «مقایسه ویژگی های شخصیتی، هوش هیجانی و انگیزش تحصیلی دانش آموزان دختر براساس گروه های خونی» انجام شد. نتایج به دست آمده در مطالعه حاضر نشان داد که بین ویژگی های شخصیتی و مؤلفه های آن، و هوش هیجانی با گروه های خونی تفاوت معناداری وجود ندارد. نتایج به دست آمده با در رابطه بین ویژگی های شخصیتی با گروه های خونی با نتایج پژوهش تسلیم بخش (۱۳۹۲)، راینر و همکاران (۲۰۰۵) همخوان است؛ و با نتایج پژوهش باراکات (۲۰۰۷)، دیزانی مکتبی و همکاران (۱۳۹۴)، و یاور (۲۰۰۴) که طی پژوهشی به این نتیجه دست یافت

که بین خصوصیات شخصیتی برونگرایی با گروه خونی AB و گرایش های روان رنجور- خوبی با گروه خونی B رابطه وجود دارد (نقل از زیرک مرادلو، ۱۳۹۱) ناهمخوان است. بررسی های انجام شده حاکی از آن بود که تاکنون پژوهش هایی که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم هوش هیجانی را در افراد براساس متغیرهای مختلف و یا براساس ویژگی های زیست شناختی مورد بررسی قرار داده باشند انجام نشده است.

شخصیت، ترکیب پیچیده و باثباتی از صفت ها، نگرش ها، رغبت ها، نیازها، رفتارها، احساسات و مواردی از این قبیل است، که در تعامل محیطی شکل می گیرد (شاملو، ۱۳۹۰). بنابراین مسلم است که زمینه های زیستی که شخص با خود به دنیا می آورد، بر اثر تجارب دوران رشد، تکامل می یابد (کلاینبرگ، ترجمه کاردان، ۱۳۸۷). توانائی، که هر شخصی با آن پا به جهان می گذارد، تحت تأثیر فراوان محیطی است که فرد با آن رو به رو می شود، حتی آن قسمت از رشد که به نظر می رسد به شدت تابع برنامه زیستی-فطری است، ممکن است تحت تأثیر رویدادهای محیطی قرار گیرد (اتکینسون و همکاران، ترجمه براهنی و همکاران، ۱۳۸۶).

به اعتقاد مورتی بویز هوش هیجانی یک مهات اجتماعی است و شامل توانایی شناخت و کنترل حالات هیجانی، کاربرد احساسات در روابط و توانایی هدایت و رهبری سایر افراد است (نقل از داودی و شکرالهی، ۱۳۹۰). از نظر بار-ان (۱۹۹۷) هوش هیجانی یک سلسله از ظرفیت ها، شایستگی ها و مهارت های غیرشناختی است و شامل مؤلفه های درون فردی، میان فردی، سازگاری یا انطباق پذیری، خلق و خوی عمومی، مدیریت تنش ها است که می توان آنها را مشابه عوامل شخصیتی دانست. از نظر بار-ان این مؤلفه ها با گذشت زمان رشد کرده و تحول می یابند، و در سرتار دوران زندگی تغییر می کنند و میتوان از طریق برنامه های آموزشی شرایط ارتقا آن ها را فراهم کرد (نقل از گاردنر و استاگ، ۲۰۰۲).

به طور کلی با توجه به یافته ها و نتایج به دست آمده در پژوهش حاضر میتوان نتیجه گرفت بین ویژگی های شخصیتی و هوش هیجانی دانش آموزان دختر براساس گروه خونی، تفاوت معناداری وجود ندارد.

منابع

- اتکینسون، ریتا ال و همکاران. (۱۳۸۶). *زمینه روانشناسی هیپلگارد*. ترجمه محمدنقی براهنیو همکاران. تهران: رشد.
- افتخارالدین، آمنه و همکاران. (۱۳۹۴). بررسی هویت و انگیزش با گروه خونی پلیس های افتخاری اداره مشاوره و مددکاری معاونت اجتماعی فرماندهی استان گلستان. *کنفرانس ملی روانشناسی علوم تربیتی و اجتماعی، مازندران*
- آقابابائی، ناصر. (۱۳۹۱). رابطه صداقت و فروتنی با شخصیت، دین و بهزیستی فاعلی. *روانشناسی و دین*، ۵(۳)، ۲۵-۴۰.
- بحرانی، محمود. (۱۳۸۸). بررسی روایی و پایایی مقیاس انگیزش تحصیلی هارتر. *مطالعات روان شناختی*، ۵(۱)، ۷۲-۵۱.
- برادبری، تراویس. گریوز، جین. (۱۳۸۴). *هوش هیجانی (مهارتها و آزمونها)*. ترجمه مهدی گنجی. تهران: ساوالان.
- پروین، لورنس ای. جان، اولیور پی. (۱۳۹۱). *شخصیت (نظریه و پژوهش)*. ترجمه محمدجعفر جوادی و پروین کدیور. تهران: آبیژ.

¹ Mortiboyz

² Intrapersonal Components

³ Interpersonal Components

⁴ Adaptability Components

⁵ General Mood Components

⁶ Stress Management Components

⁷ Gardner & Stough

تسلیم بخش، طوبی. (۱۳۹۲). مقایسه ویژگی های خصیتی و سلامت روان در گروه های خونی مختلف کارکنان آزمایشگاه های شهر شیراز. پایان نامه کارشناسی ارشد، مرودشت.

تمنایی فر، محمدرضا. گندمی، زینب. (۱۳۹۰). رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان. راهبردهای آموزش، ۱۵-۱۹، (۱)۴.

جف، دانیلز. (۲۰۰۲). گروه های خونی انسانی. ترجمه جهانگیر عبدی. (۱۳۸۶). چاپ اول. تهران: زهد.
حق شناس، حسن. (۱۳۸۵). مقایسه ویژگی های شخصیتی و سلامت روان دانش آموزان دبیرستان های تیزهوشان و دبیرستان های عادی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات تهران.
خدایی، اصر. مرسلی، پریسا. (۱۳۸۸). نقش گروه خونی در شخصیت انسان. مجله دانشکده پزشکی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۴(۲)، ۱۵-۱۹.

خدیوی، اسداله. وکیلی مفاخری، افسانه. (۱۳۹۰). رابطه بین انگیزه پیشرفت، منبع کنترل، خودپنداره و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان سال اول متوسطه نواحی پنج گانه تبریز. علوم تربیتی، ۴(۱۳)، ۴۵-۶۶.

داودی، رسول. شکرالهی، محبوبه. (۱۳۹۰). بررسی مهارتهای هیجانی دانشجو-معلمان و عوامل جمعیت شناختی مرتبط با آن. رهبری و مدیریت آموزشی، ۵(۲)، ۲۸-۹.

دیزانی مکتبی، فرناز. هادوی، فریده. صداقتی، سعید. (۱۳۹۴). ارتباط نوع گروه خونی و ویژگی های شخصیتی شناگران زن ایران با سطوح موفقیت آنان. اولین همایش ملی علوم ورزشی و تربیت بدنی ایران، انجمن توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین

رمضانی، علیرضا و همکاران. (۱۳۹۱). مقایسه دیدگاه مربیان شنا در خصوص شاخص های استعدادیابی شنای استقامتی. پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۱(۳)، ۶۵-۷۲.

روشن میلانی، شیوا و همکاران. (۱۳۹۰). بررسی انگیزش تحصیلی و ارتباط آن با وضعیت فردی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی ارومیه. مجله دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ۹(۵)، ۰-۰.

ریو، جان مارشال. (۱۳۹۴). انگیزش و هیجان. ترجمه یحیی سیدمحمدی. تهران: ویرایش.
زرین قلم مقدم، جلال. (۱۳۹۴). فیزیولوژی خون. تهران: سینا طب/ارودگون.

زیرک مرادلو، حسین. (۱۳۹۱). رابطه ویژگی های شخصیتی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی با گروه خونی. بهداشت و توسعه، ۱(۳)، ۲۲۶-۲۲۱.

ستوده، هدایت اله. (۱۳۸۵). آسیب شناسی اجتماعی (جامعه شناسی انحرافات). تهران: آوای نور.

سلگی، زهرا. (۱۳۸۷). بررسی ارتباط بین هوش هیجانی، سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه های پیام نور استان کرمانشاه. طرح پژوهشی، گروه روان شناسی، دانشگاه پیام نور کرمانشاه.

سیف، علی اکبر. (۱۳۸۶). روانشناسی پرورشی نوین/روانشناسی یادگیری آموزش. تهران: دوران.
شاملو، سعید. (۱۳۹۰). آسیب شناسی روانی. تهران: رشد.

شکری، امید. کریور، پروین. دانشور پور، زهره. (۱۳۸۶). تفاوت های جنسیتی در بهزیستی ذهنی: نقش ویژگی های شخصیت. روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)، ۱۳(۳)، ۲۸۹-۲۸۰.

شولتز، دوان. شولتز، سیدنی آلن. (۱۳۹۰). نظریه های شخصیت. ترجمه یحیی سیدمحمدی. تهران: ویرایش.

شولتز، دوان. شولتز، سیدنی آلن. (۲۰۰۵). نظریه های شخصیت. ترجمه یحیی سیدمحمدی. (۱۳۸۸). تهران: ویرایش.

- شیرازی، زرگر. (۱۳۸۲). *ارتباط بین گروه خونی و شخصیت*. تهران: انجمن روانشناسی ایران.
- صحتی، مرمه. (۱۳۹۴). تأثیر گروه خونی در مبتلایان به اختلال شخصیت. *کنفرانس بین المللی پژوهش در علوم و تکنولوژی*، برگرفته از سیویلیکا به آدرس اینترنتی:
فاطمی، سیدمحسن. (۱۳۸۵). *هوش هیجانی*. تهران: ساراگل.
- فرزانه پی، ا. (۱۳۸۵). رابطه نیازها، عوامل پنجگانه شخصیت و رضایت در ازدواج. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات تهران.
- کریم زاده، منصوره. اخوان تفتی، مهناز. کیامنش، علیرضا. اکبرزاده، نسرين. (۱۳۸۸). تأثیر آموزش مهارت های هیجانی - اجتماعی بر رشد این مهارت ها. *علوم رفتاری*، ۳(۲)، ۱۴۹-۱۴۳.
- کریمی، یوسف. (۱۳۸۹). *روان شناسی شخصیت*. تهران: دانشگاه پیام نور.
- کلاینبرگ، اتو. (۱۳۸۷). *روان شناسی اجتماعی*. ترجمه علیمحمد کاردان. تهران: فردوس.
- کیمیایی، علی. رفتار، محمدرضا. سلطانی فر، عاطفه. (۱۳۹۰). اثربخشی برنامه تقویت هوش هیجانی بر کنترل رفتار قلدری. *علوم رفتاری*، ۱۸، ۲۹۷-۳۰۴.
- گلمن، دانیل. (۱۳۹۴). *هوش هیجانی*. ترجمه غلامحسین خانقانی. تهران: نسل نواندیش.
- گیتونی، منصف. ایوبری، وست. (۱۳۸۵). *هویت و هوش هیجانی*. ترجمه پریچهر به کیش (طوبی). تهران: انجمن اولیا و مربیان.
- مهایان خامنه، مهری. برجعلی، احمد. سلیمی زاده، محمدکاظم. (۱۳۸۵). بررسی رابطه هوش هیجانی و رضایت زناشویی. *مجله روانشناسی*، ۱۰(۳)، ۳۰۸-۳۲۰.
- میردریوندی، رحیم. (۱۳۹۰). *مقایسه هوش، هوش هیجانی و عقل از دیدگاه روان شناسی و منابع اسلامی و ساخت مقیاس سنجش عقل*. رساله دکتری، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
- هین، استیو. (۱۳۸۴). *هوش هیجانی برای همه: راهنمای عملی هوش عاطفی*. ترجمه رویا کوچک انتظار و مژگان موسوی شوشتری. تهران: سفیر.

- Aghababaei, N. (2012). Religious, honest and humble. *Personality and Individual Differences*, 53: 880-883.
- Ashton, M. C.; & Lee, K. (2009). The HEXACO-60: A short measure of the major dimensions of personality. *Journal of Personality Assessment*, 91: 340-345.
- Atoom, M.S. (2014). Blood Groups and their Relation with Intelligence among a Sample of Jordanian Universities students. *Academic research Journals*, 2(8): 178-185.
- Barakat, Z, D. (2007). Fsayl blood and Interests Bbz Samat Alshkhsyh Alanfalyh Ldy Ynh I Altlab Aljamyyn, Journal of the Society of the Holy Almftvhh Llabhas Valdrasat, Aldd atheistic Shr-Tshryn Awwal Tulkarm district, Palestine.
- Ciarrochi, J.V.; Chan, A.Y.C.; Caputi, P.A. (2004). Critical evaluation of the emotional intelligence construct. *Pers Indiv Diff*, 28(3): 539-561.
- Clark, M. H., & Schroth, C. A. (2010). Examining relationships between academic motivation and personality among college students. *Journal of Learning and Individual Differences*, 20, 19-24.
- Cramer, K.M.; Imai, E. (2002). Personality, blood type, and the five-factor model. *Personality and Individual Differences*; 32(4): 621-26.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2012). Motivation, personality, and development within embedded social contexts: An overview of self-determination theory. In R. M. Ryan (Ed.), *Oxford handbook of human motivation* (pp. 85-107). Oxford, UK: Oxford University Press.

- Deci, E.; Schwartz, A.; Sheinman, L.; & Ryan, R. (1981). An Instrument to Assess Adults Orientations Toward Control Versus Autonomy with Children: Reflections on Intrinsic Motivation and Perceived Competence. *Journal of Educational Psychology*, 73: 642-50.
- Gardner, L. & Stough, C. (2002). Examining the Relationship Between Leadership and Emotional Intelligence in Senior Level Managers". *Journal of Leadership & Organizational Development*, 68-78.
- Garn, A.C.; Matthews, M.S.; & Jolly, J.L. (2010). Parental Influences on the Academic Motivation of Gifted Students: A Self-Determination Theory Perspective. *Gifted Child Quarterly*, 54(4): 263-272.
- Grolnick, W. S.; Deci, E. L.; & Ryan, R. M. (1997). Internalization within the family: The self-determination theory perspective. In J. E. Grusec & L. Kuczynski (Eds.), *Parenting and children's internalization of values: A handbook of contemporary theory* (pp. 78-99). London: Wiley
- Hatice, O. (2011). Academic self-efficacy and academic procrastination as predictors of problematic internet use in university students. *Computers & Education*, 57(1): 1109-1113.
- Korokove, D.; & Hannah, T.E. (2004). The five factor model of personality: Strengths and limitations in predicting health status. stick role and illness behavior. *Personality and Individual Differences*, 36, 187- 199.
- Lynch, A. D., Lerner, R. M., & Leventhal, T. (2013). Adolescent academic achievement and school engagement: An examination of the role of school- wide peer culture. *Journal of Young Adolescence*, 42, 6-12.
- Mommersteeg, P.M.; Denollet, J.; Kavelaars, A.; Geuze, E.; Vermetten, E.; & Heijnen, C.J.(2011). Type D personality, temperament, and mental health in military personnel awaiting deployment. *International Journal of Behavioral Medicine*, 18(2): 131-138.
- Nomi T, & Beshar A.(1988). You are your blood type: The biochemical key to unlocking the secrets of your personality. New York, NY: Pocket Books.
- Ratelle, C. F.; Guay, F.; Vallerand, R. J.; Larose, S.; & Senecal, C. (2007). Autonomous, controlled, and amotivated types of academic motivation: A person-oriented analysis. *Journal of Educational Psychology*, 99: 734-746.
- Rayner, J.; Kelly, T.P.; Graham, F.(2005). Mental health, personality and cognitive problems in persistent adolescent offenders require long-term solutions: a pilot study. *Journal of Forensic Psychiatry and Psychology*, 16(2), 248-62.
- Salovey, P.; & Maryr, T. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*; 9: 185- 211.

Comparison of personality characteristics and emotional intelligence of female students based on blood groups

Maryam Sadat Kazemi,¹ Fereshteh Ghiasvand^{*}

Abstract

purpose: Characteristic features are certain patterns of behavior and thinking patterns that determine how personality is adapted to the environment. The purpose of this study was to investigate the role of one of the biological factors (blood type) in personality traits, emotional intelligence and academic motivation, in order to determine the factors and roots of human behavior.

Method: The purpose of this study was to compare the personality characteristics and emotional intelligence of female students based on blood groups. The research method was causal-comparative. For this purpose, among all 15- to 18-year-old girl students in Tarom Province (150 students), 68 students were selected by cluster sampling method. After determining the blood groups, they were divided into four blood groups, and the Spear Scarification Emotional Inventory, And Hexaquo's personality questionnaire for each of them. At the end, the collected data were analyzed using one-way ANOVA using SPSS software.

Findings: Findings in the emotional intelligence variable with blood groups A, B, AB, and O according to F ($F = 1.725 = 1$, $P = 0.17$) showed that there was no significant difference between emotional intelligence of girls with groups There is no significant difference between the different blood types.

Discussion: The findings of the data analysis showed that there is no significant difference between the personality traits and emotional intelligence in female students based on blood groups A, B, AB and O.

Key Words: Personality Features - Emotional Intelligence - Blood Groups - Girl Students.

---

¹ MSc Counseling and Guidance, Qazvin, Iran

² Assistant Professor of Infectious Diseases, Infectious Diseases Department, Tehran University of Medical Sciences, Iran. Email: spss.computer2010@gmail.com